

SECTORBREED DUURZAME KIP

Pluimveehouders willen wel, maar kunnen niet

Verduurzaming vleeskuikensector heeft nog lange weg te gaan door te groot belang van export

Lucien Hordijk
Amsterdam

Pluimveebedrijven in Nederland ondervinden grote moeite om duurzaam kippenvlees te produceren. Investerings die duurzame kip vergt, kunnen nauwelijks worden terugverdiend. De kosten wegen niet op tegen de opbrengsten en de export van duurzame kip komt nauwelijks van de grond.

De inkomens van kippenboeren daalden de laatste jaren fors door stijgende diervoedselprijzen, energieheffingen en mestafzetkosten. Daardoor hebben honderden kleinschalige pluimveehouders hun bedrijf moeten verkopen of opheffen. Het gemiddelde kippenvleesbedrijf is als gevolg steeds groter geworden. Maar schaalvergroting laat zich moeilijk rijmen met de productie van de 'Beter Leven'-kip, het scharrelhoen of zelfs de biologische kip. Daar komt bij dat pluimveehouders afhankelijk zijn van de export: 60% van het Nederlandse kippenvlees gaat de grens over.

'Als ik me voornamelijk richt op het verbeteren van de leefbaarheid van het kuiken, bestaat mijn bedrijf binnen tien jaar niet meer', zegt pluimveehouder Paul Grefte. 'Ik moet concurreren met Europese bedrijven die 20 à 25 kippen per vierkante meter mogen houden. Ik kan, hoe graag ik dat zou willen, nooit naar een aantal van twaalf dieren per vierkante meter gaan'.

Producenten van in massastallen gefokte vleeskuikens liggen onder vuur van dierenwelzijnsorganisaties als Wakker Dier en de Dierenbescherming. Kees van Vliet, agrarisch sectormanager bij ING, waarschuwt voor een tegenstrijdige afloop: 'Als we hierin doorslaan, wordt de pluimveehouder de dupe. En dan importeren we straks nog meer kipfilet dan we nu doen, uit landen waar de productiemethoden veel dierenvriendelijker zijn.'

Hoewel duurzame geproduceerde kip in de lift zit, maakt deze maar 6% van de Nederlandse markt uit. De sector is welwillend om dit percentage uit te breiden, maar de mogelijkheden zijn beperkt. Een nadruk op diervriendelijkheid leidt ertoe dat op andere gebieden van duurzaamheid, zoals uitstoot van schadelijke stoffen en het gebruik van schaarse grondstoffen, slechter wordt gepresteerd. De ene vorm van duurzaamheid is de andere niet. Een kip volgens het 'Beter Leven'

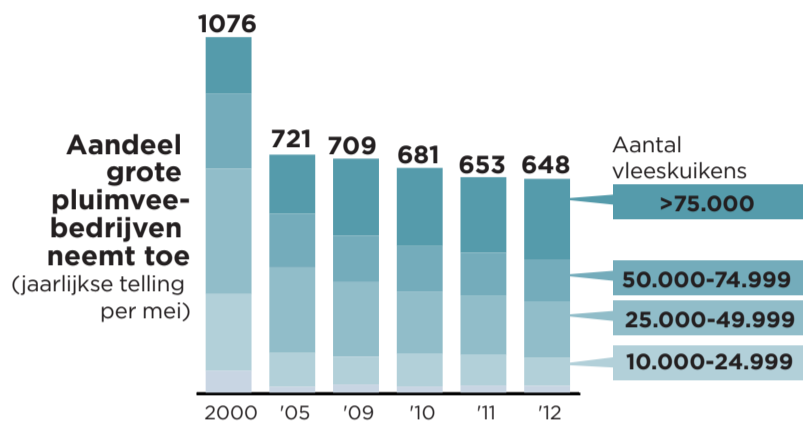
keurmerk is van een ander, langzaam groeiend ras en leeft twee weken langer dan een regulier vleeskuiken. Maar hij eet en poept meer en levert minder vlees. Het dier kost dus meer voer en scheidt meer afvalstoffen af.

Ook een diervriendelijke stal is zeer kostbaar. De kosten van het bouwen van een stal die aan de voorwaarden van het Beter Leven-keurmerk voldoet, worden door het Landbouw Economisch Instituut geschat op € 23 per kuiken. Voor een bedrijf dat 90.000 vleeskuikens houdt, is dit een investering van meer dan € 2 mln. Paul Grefte, die met zijn bedrijf Sunbro eveneens duurzame stallen ontwikkelt, heeft een concept bedacht dat zowel marktbestendig als milieu- en dierbewust is voor een prijs van € 17 per kuiken.

Grefte bouwt stallen die energieneutraal zijn en geen stank of schadelijke stoffen afscheiden. Hij heeft computers die de temperatuur reguleren, die in de zomer verkoelen en in de winter verwarmen. Daardoor heeft hij amper zieke kippen waardoor het antibioticagebruik omhoog kan. Maar een 'Beter Leven'-keurmerk krijgt hij niet, omdat hij te veel dieren per vierkante meter houdt. 'Duurzaamheid is niet hetzelfde als diervriendelijkheid. Dierenwelzijn is één van de aspecten van duurzaamheid.'

Grefte illustreert dat aan de hand van zijn speciale vangmachine, waarmee een stal binnen korte tijd geleegd kan worden. Voorheen moest een ploeg arbeiders de stal in om de dieren hardhandig in hokken te doen. 'Dat kost tien uur werk. En de stal wordt steeds leger, waardoor het steeds moeilijker wordt de kippen te vangen. Aan het eind van de dag werden de dieren op brute wijze in de hokken gestopt'. De machine voorkomt dat. Het apparaat maakt gebruik van langzaam draaiende loopbanden waarop kippen op een zachttaardige manier verzameld worden. 'Het is zowel dier- en arbeidsvriendelijk als kostenefficiënt. Dat is écht duurzaam.'

Wat de uitkomst van de discussie over duurzame kipproductie onzeker maakt, is de rol van de supermarkten. Het besluit van supermarkten (behalve Aldi) om in 2020

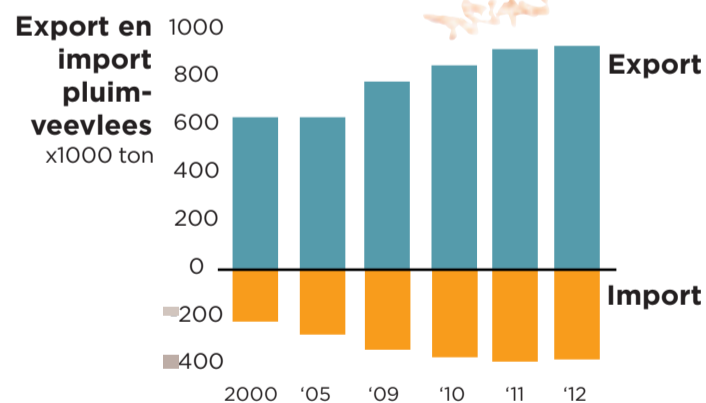

Aantal vleeskuikens in Nederland:

44.000.000

Aantal 'beter leven' kippen:

5.500.000

CM/ Bron: productschap Pluimvee & Eieren ©fl.

18,4

kilo kippenvlees consumenten Nederlanders jaarlijks per hoofd van de bevolking.

alleen nog maar duurzame kip te verkopen, doet critici allermindst de mond snoeren. Ingewijden, die niet met naam in deze krant willen, stellen dat de supermarkten juist een hoofdrol vervullen in het drukken van de prijs van kippenvlees, waardoor duurzame productiemethoden in de pluimveehouderij uitblijven. Supermarkten zouden erg afhankelijk zijn van goedkope kip

om klanten de winkels in te trekken. Boeren hebben dus geen garantie dat hun investering in duurzaamheid terugverdiend kan worden. Jan Brok van de Nederlandse Vakbond Pluimvee, beaamt dit. 'De supermarkten hebben absolute macht. Hoe kan er van boeren verwacht worden dat ze investeren? Zij willen niets liever, maar wel op basis van een terugverdienmodel.'